

Bijlage 3: Ecologische beoordeling

Ecologische beoordeling van de bouw van een woning langs de Panwerkswal in Gerkesklooster

Opdrachtgever T. Sijtsma, Gerkesklooster (Fr.)
Referentie Heijden, E. van der 2015. Ecologische beoordeling van de bouw van een woning langs de Panwerkswal in Gerkesklooster. A&W-notitie NWG KAdiv2016#5. Altenburg & Wymenga ecologisch onderzoek, Feanwâlden.

Projectcode NWG-KAdiv2016#5
Status Definitief
Datum 18 februari 2016
Projectleider J. van Goethem
Autorisatie R.J. Strijkstra

Inhoud

1. Inleiding
2. Situatieschets en plannen
3. Gebiedsbescherming en beoordeling
4. Soortbescherming en beoordeling
5. Conclusies
Literatuur

Altenburg & Wymenga ecologisch onderzoek bv

Suderwei 2
Postbus 32, 9269 ZR Feanwâlden
tel. 0511 – 474764
email: info@altwym.nl
website: www.altwym.nl

Foto's 1. Impressie van het plangebied (foto's A&W 2016).

Figuur 1. Ligging van het plangebied (rode omkadering) in de omgeving.

1. Inleiding

Een particulier initiatiefnemer heeft het voornemen om een woning te realiseren naast een woonhuis aan de Panwerkswal 1. Op dit moment bevinden de plannen zich in een fase van voorbereiding. Er is ecologisch onderzoek gewenst om te bepalen of de uitvoering van de plannen voor de bouw een conflict kunnen veroorzaken met de wet- en regelgeving ten aanzien van natuur. De initiatiefnemer heeft Altenburg & Wymenga opdracht gegeven om dit ecologisch onderzoek uit te voeren.

Het doel van het onderzoek is een ecologische quickscan, waarin de effecten van de plannen worden beoordeeld in het kader van de vigerende natuurwetgeving. Dit betreft de Natuurbeschermingswet, de Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte (Natuurnetwerk Nederland) en de Flora- en faunawet. Indien van toepassing, worden aanbevelingen gedaan voor mitigatie en eventueel aanvullend onderzoek.

In onderhavige notitie zijn de resultaten van het ecologisch onderzoek gepresenteerd. Dit onderzoek is gebaseerd op twee benaderingswijzen. Ten eerste zijn recente bronnen geraadpleegd (verspreidingsatlassen, overzichtswerken, onderzoeksrapporten en websites). Ten tweede is op 16 februari 2016 een oriënterend veldbezoek uitgevoerd naar de (mogelijkheden voor) aanwezigheid van wettelijk beschermde natuurwaarden in het plangebied. De resultaten van dit onderzoek zijn in onderhavige rapportage opgenomen.

Altenburg & Wymenga presenteert in deze notitie de resultaten van een onafhankelijk ecologisch onderzoek. Het onderzoek spreekt zich niet uit over de wenselijkheid van het onderhavige plan of een bepaalde ontwikkeling. Landschappelijke, archeologische of cultuurhistorische waarden komen niet aan de orde. Aan deze ecologische beoordeling kunnen geen rechten worden ontleend.

Wijziging wetgeving natuur

Naar verwachting treedt per 1 januari 2017 de Wet Natuurbescherming in werking. Deze nieuwe wet vervangt de huidige Flora- en faunawet, de Natuurbeschermingswet 1998 en de Boswet.

In deze quickscan is uitgegaan van het beoordelingskader volgens de vigerende wet- en regelgeving, dus nog niet volgens de nieuwe Wet Natuurbescherming. Op basis van de huidige informatie ten aanzien van die nieuwe wet, is het waarschijnlijk dat de conclusies van deze quickscan geen aanpassingen behoeven nadat de Wet Natuurbescherming in werking is getreden. Wij adviseren de opdrachtgever echter om indien nodig hierover contact met ons bureau op te nemen. Dat kan bijvoorbeeld nodig zijn wanneer de beoogde herinrichting na 1 januari 2017 van start gaat.

2. Situatieschets en plannen

Het plangebied is gelegen aan de Panwerkswal langs de Oude Vaart in Gerkesklooster (Fr.). In de huidige situatie bestaat het perceel uit voedselrijk agrarisch grasland. In het plangebied is geen bebouwing en oppervlaktewater aanwezig. Aan de noordzijde wordt het perceel begrensd door een rij dunne bommen. Achter de bommenrij ligt het water van de Oude Vaart.

De plannen bestaan uit het realiseren van een woning. Hierdoor zal het grasland worden vergraven en bouwrijp worden gemaakt. De bommenrij aan de noordzijde blijft behouden.

3. Gebiedsbescherming en beoordeling

In Nederland zijn de meeste beschermde gebieden beschermd volgens de Natuurbeschermingswet of regels omtrent de Ecologische Hoofdstructuur. Daarnaast kunnen gebieden ook worden beschermd vanwege hun natuurwaarden via verordeningen of het bestemmingsplan. Uit de kaartgegevens over wettelijk beschermde gebieden blijkt dat de planlocatie geen deel uitmaakt van de Ecologische Hoofdstructuur, Natura 2000-gebieden of andere gebieden die zijn beschermd vanwege hun natuurwaarden. Bovendien heeft de beoogde herinrichting geen invloed op beschermde gebieden in de omgeving en/of de daarbij behorende natuurwaarden.

Om deze redenen wordt geconcludeerd dat de aanleg van de woning niet stuit op bezwaren vanuit de ecologische wet- en regelgeving ten aanzien van gebiedsbescherming.

4. Soortbescherming en beoordeling

Soortbescherming is in Nederland vastgelegd in de Flora- en faunawet, waaraan drie lijsten met soorten en hun beschermingsregime zijn gekoppeld (licht beschermde, middelzwaar beschermde en zwaar beschermde soorten). Ondanks het gegeven dat de planlocatie binnen de bebouwde kom ligt, is de aanwezigheid van soorten die beschermd zijn volgens de Flora- en faunawet niet uit te sluiten. Hieronder is beschreven welke beschermde soorten mogelijk in het plangebied voorkomen en wat de consequenties daarvan zijn voor de beoogde herinrichtingsplannen.

4.1 Algemeen

Het plangebied bestaat uit een voedselrijk agrarisch grasland. Onder dergelijke omstandigheden zijn de mogelijkheden voor natuurwaarden beperkt. Het is daarom onwaarschijnlijk dat in het plangebied wettelijk beschermde soorten uit de volgende soortgroepen voorkomen en/of worden beïnvloed door de uitvoering van de beoogde herinrichting:

- planten
- ongewervelde diersoorten
- vissen
- reptielen

De redenen die aan deze conclusie ten grondslag liggen, zijn één of meer van de volgende:

- Het plangebied ligt niet binnen het verspreidingsgebied van deze soorten.
- In het plangebied is geen geschikt biotoop voor deze soorten aanwezig.
- De (uitstralende) effecten van de ingreep zijn zo beperkt, dat een overtreding van de Flora- en faunawet niet aan de orde is.
- Tussen het plangebied en het (mogelijke) leefgebied van deze soorten zit een grote afstand of bestaat een (ecologische) barrière.

De herinrichting van het plangebied veroorzaakt om deze redenen geen conflict met de Flora- en faunawet ten aanzien van de bovengenoemde vier soortgroepen.

4.2 Amfibieën

Door het ontbreken van oppervlaktewater in het plangebied is het uitgesloten dat er voortplantingsplaatsen van amfibieën aanwezig zijn. Het is echter niet uit te sluiten dat het plangebied worden gebruikt als foerageergebied of overwinteringsplaats van amfibieën. Gezien de verspreidingsgegevens van amfibieën (Van Delft *et al.* 2014) en de aanwezige biotopen, worden hier alleen licht beschermde amfibieënsoorten verwacht. Het is

onwaarschijnlijk dat juridisch zwaarder beschermde amfibieënsoorten in het plangebied voorkomen.

De aanleg van de woning heeft waarschijnlijk een beperkt tijdelijk effect op een deel van het leefgebied van enkele licht beschermde zoogdiersoorten verloren. Voor licht beschermde soorten geldt een vrijstelling van enkele verbodsbepalingen van de Flora- en faunawet bij projecten in het kader van ruimtelijke ontwikkeling. De uitvoering van de plannen veroorzaakt om deze reden geen conflict met de Flora- en faunawet ten aanzien van amfibieën.

4.3 Vogels

In het plangebied is beperkt ruimte aanwezig voor broedende vogels doordat het grotendeels uit grasland bestaat. Langs de randen van het plangebied en in de omgeving daarvan is het aannemelijk dat daar jaarlijks vogels van stad en park tot broeden komen, zoals Houtduif, Merel, Zwartkop, Winterkoning en Roodborst. In het plangebied zijn geen nesten van roofvogels en kraaiachtigen aanwezig.

Algemeen

Bij werkzaamheden moet volgens de Flora- en faunawet rekening worden gehouden met het broedseizoen van vogels. De Flora- en faunawet kent geen standaardperiode voor het broedseizoen. Het gaat erom of er een broedgeval is, dat verstoord kan worden. Verstoring van broedgevallen is niet toegestaan vanuit de Flora- en faunawet en hiervoor wordt in principe ook geen ontheffing verleend.

Er zijn verschillende mogelijkheden om conflicten met de Flora- en faunawet ten aanzien van broedende vogels te voorkomen. Werkzaamheden buiten het broedseizoen uitvoeren, is de meest zekere optie. Een alternatief is om werkzaamheden voor aanvang van het broedseizoen te beginnen, zodat broedpogingen in het werkgebied achterwege blijven door de verstoring tijdens de werkzaamheden. Er dient dan tevens te worden voorkomen dat tijdens werkzaamheden in het broedseizoen alsnog broedgevallen ontstaan die kunnen worden verstoord. Dit is mogelijk door geen geschikte plaatsen voor nesten te laten ontstaan. Mochten er toch vogels tot broeden komen en door de werkzaamheden worden verstoord, dan ontstaat er een conflict met de Flora- en faunawet en moeten de versturende werkzaamheden gestaakt worden tot na de broedperiode van de betreffende soort(en).

Jaarrond beschermde nestplaatsen

Buiten het broedseizoen vallen de meeste nestplaatsen niet onder de bescherming van de Flora- en faunawet, maar een aantal vogelsoorten maakt gedurende het gehele jaar gebruik van de nestplaats of keert jaarlijks terug op dezelfde plaats bijvoorbeeld. Hun nesten en de functionele leefomgeving daarvan worden daarom het gehele jaar beschermd. Vanaf 26 augustus 2009 geldt een aangepaste, indicatieve lijst van soorten met jaarrond beschermde nestplaatsen. Nestplaatsen van de soorten die op deze lijst staan, zijn niet binnen het plangebied aangetroffen tijdens het veldbezoek. Het is bovendien onwaarschijnlijk dat eventueel aanwezige jaarrond beschermde nestplaatsen en hun functionele leefomgeving in de omgeving worden beïnvloed door de realisatie van de woning.

Conclusie vogels

De beoogde bouw van de woning veroorzaakt geen conflict met de Flora- en faunawet ten aanzien van vogels, mits broedende vogels en hun nesten niet worden verstoord.

4.4 Vleermuizen

Alle in Nederland voorkomende vleermuissoorten zijn zwaar beschermd door de Flora- en faunawet en zijn vermeld in Bijlage IV van de Habitatrictlijn. Hierdoor gelden voor deze soorten striktere beoordelingscriteria bij ontheffingsaanvragen dan bij soorten die niet zijn vermeld in Bijlage IV van de Habitatrictlijn. Vanwege deze specifieke aandacht wordt aan vleermuizen een aparte paragraaf besteed, de overige zoogdiersoorten zijn beschreven in § 4.5.

In de omgeving van het plangebied komt een aantal vleermuissoorten voor, namelijk Watervleermuis, Meervleermuis, Gewone dwergvleermuis, Ruige dwergvleermuis, Rosse vleermuis, Laatvlieger en Gewone grootoorvleermuis (Melis 2012). Voor vleermuizen zijn drie onderdelen van het leefgebied te onderscheiden die van groot belang zijn voor de functionaliteit van het leefgebied. Deze zijn: verblijfplaatsen, foerageergebieden en vliegroutes. Hieronder zijn deze drie elementen besproken.

Verblijfplaatsen

In de zomerperiode hebben vleermuizen in Nederland hun verblijfplaatsen voornamelijk in gebouwen en bomen. Tijdens de winter verblijven zij onder andere in gebouwen, bomen, bunkers en kelders. Bebouwing is in het plangebied niet aanwezig, zodat hier geen verblijfplaatsen van gebouwbewonende vleermuizen aanwezig zijn.

De bomen langs de randen van het plangebied zijn in het algemeen relatief jong/dun en in goede conditie, zodat de aanwezigheid van bijvoorbeeld een kraamverblijfplaats van vleermuizen onwaarschijnlijk is. Het is echter niet uitgesloten dat in de bomen baltsplaatsen van bijvoorbeeld Ruige dwergvleermuis aanwezig zijn. Omdat deze bomen niet worden verwijderd, zijn er geen negatieve effecten te verwachten op eventueel aanwezige verblijfplaatsen.

Foerageergebied

Het plangebied maakt waarschijnlijk deel uit van het foerageergebied van enkele van de bovengenoemde vleermuissoorten. Het is onwaarschijnlijk dat het essentieel foerageergebied betreft. Het is mogelijk dat door de uitvoering van de plannen de kwaliteit van dit foerageergebied tijdelijk enigszins wordt verminderd. Voor de betreffende soorten is in de omgeving echter voldoende alternatief foerageergebied aanwezig. Om deze redenen mag worden geconcludeerd, dat de functionaliteit van de in de omgeving aanwezige verblijfplaatsen van vleermuizen ten aanzien van foerageergebied blijft gewaarborgd.

Vliegroutes

Bij verplaatsingen tussen verblijfplaats en foerageergebied maken vleermuizen gebruik van lijnvormige landschapselementen om zich te oriënteren. De bomenrij aan de noordzijde van het plangebied en de oevers van de Oude vaart kunnen dienst doen als vliegroute. Door lichtverstoring kunnen deze elementen mogelijk minder goed functioneren, waardoor mogelijk een knelpunt ontstaat met de Flora- en faunawet. Een knelpunt met de Flora- en faunawet wat betreft vliegroutes van vleermuizen, kan worden voorkomen door geen sterke lichtbronnen toe te passen die direct op het open water van de Oude vaart en de bomenrij schijnen.

Conclusie vleermuizen

Mogelijke knelpunten met de Flora- en faunawet ten aanzien van vleermuizen kunnen worden voorkomen door geen sterke lichtbronnen toe te passen die direct op het open water van de Oude vaart en de bomenrij schijnen.

4.5 Overige zoogdiersoorten

Het is aannemelijk dat voor enkele licht beschermde zoogdiersoorten het plangebied deel uitmaakt van het leefgebied, zoals Egel, Wezel en enkele (spits)muizensoorten. Door de aanleg van de woning wordt mogelijk (tijdelijk) een deel van het leefgebied van enkele licht beschermde zoogdiersoorten verstoord. Voor licht beschermde zoogdiersoorten geldt een vrijstelling van enkele verbodsbepalingen van de Flora- en faunawet bij projecten in het kader van ruimtelijke ontwikkeling. De uitvoering van de plannen veroorzaakt om deze reden geen conflict met de Flora- en faunawet ten aanzien van licht beschermde zoogdiersoorten.

De middelzwaar beschermde Steenmarter heeft zijn verspreidingsgebied de afgelopen tientallen jaren flink uitgebreid en schuwt daarbij menselijke omgeving niet. In het plangebied zijn geen mogelijkheden voor verblijfplaatsen van deze soort aanwezig, maar het kan wel dienen als deel van het foerageergebied. De bouw van de woning heeft naar verwachting geen effect op het functioneren van het foerageergebied van de Steenmarter. Er is in de

omgeving ruim voldoende alternatief foerageergebied voorhanden, zodat de functionaliteit van eventueel in de omgeving aanwezige verblijfplaatsen van deze soort blijft gewaarborgd. Om deze reden veroorzaakt de herinrichting geen conflict met de Flora- en faunawet ten aanzien van Steenmarter.

Conclusie 'overige zoogdiersoorten'

De bouw van de woning veroorzaakt geen conflict met de Flora- en faunawet ten aanzien van 'overige zoogdiersoorten'.

5. Conclusies

Op basis van het bovenstaande leidt deze ecologische beoordeling tot de volgende conclusies:

Gebiedsbescherming

De bouw van een woning aan de Panwerkswal veroorzaakt geen conflict met de ecologische wet- en regelgeving ten aanzien van gebiedsbescherming (Natuurbeschermingswet, Ecologische Hoofdstructuur en overige gebiedsbescherming).

Soortbescherming

Mogelijke knelpunten met de Flora- en faunawet ten aanzien van vleermuizen kunnen worden voorkomen door geen sterke lichtbronnen toe te passen die direct op het open water van de Oude vaart en de bomenrij langs het plangebied schijnen.

De bouw van de woning veroorzaakt ten aanzien van overige soorten geen conflict met de Flora- en faunawet, mits geen verstoring plaatsvindt van broedende vogels en hun in gebruik zijnde nesten (paragraaf 4.3).

Literatuur

- Delft, J.J.C.W. van, A. de Bruin & P. Frigge 2014. Waarnemingenoverzicht 2013. Bijlage bij RAVON 55, jaargang 16 nummer 4. RAVON, Nijmegen.
- Melis, J. 2012. Werkatlas Zoogdieren van Friesland. Januari 2012. Zoogdieratlas.nl Friesland.